

DE ALLES WORDT ANDERS SHOW

met in de hoofdrol

Linda en Henk

Première maandag 22 april om 20.00 uur in het Brundtland Theater in DureDorp

waarna de show op tournee gaat door het hele land.

Colofon

© SSF – 22 april 2024

Uitgever: SSF - Sustainable Society Foundation, Wageningen

Illustraties: Pier Pennings, Apeldoorn

Tekst: Geurt van de Kerk, Wageningen

Grafische vormgeving: Krekdesign, De Bilt

Hooggeëerd publiek, welkom bij de première van onze nieuwe show.

We zijn verrast door de enorme belangstelling. In minder dan een uur waren alle kaartjes verkocht. Van heinde en ver zijn mensen vanavond naar ons mooie theater gekomen. Velen hebben we moeten teleurstellen. Gelukkig hebben we hen kunnen verwijzen naar onze tournee door het land.

Bovendien: de show is dag en nacht digitaal te zien op www.nederlandduurzaam.nl/awa-show

Ja, ook wij in Duredorp gaan met onze tijd mee.

Voor deze show hebben we rondom onze hoofdrolspelers Linda en Henk een geheel nieuwe cast kunnen aantrekken. Geniet van zoveel nieuw talent.

Linda: Laat ik maar beginnen met het slechte nieuws. Dan hebben we dat tenminste gehad. Jullie hebben van onze planeet een enorme puinzooi gemaakt. Vervuild en uitgeput laten jullie die voor ons achter. Jullie worden bedankt.

Henk: Wat hebben jullie zitten slapen, Opa en Oma. Kijk eens om je heen. Wat een vreselijke puinhoop laten jullie voor ons achter. En nu verwachten jullie ook nog dat wij dat wel even gaan opknappen?

Henk: Het goede nieuws is: dat de nieuwe generatie er weer wat moois van gaat maken. Deze generatie kan de aarde schoner en mooier doorgeven aan de generatie na hen.

Opa: We stoppen met praten, Henk. Aan de slag nu. Het gaat wel om jouw toekomst. En dan bof je nog, dat jullie alleen maar onze eigen planeet hoeven op te ruimen. Misschien is het op een heleboel andere planeten nog een veel grotere puinhoop.

Henk: U denkt toch niet dat we daarheen gaan, Opa? Dat kan Elon Musk nou wel willen, maar laat hij zelf maar naar Mars gaan met al zijn veel te rijke vriendjes. Ikke niet.

Opa: Niet zo opstandig, Henk. Weet je wat: we beginnen met Linda te benoemen tot Hoge Commissaris voor een Duurzame Samenleving. Haar directe vorm van communiceren en haar opvallende verschijning gaan vele deuren openen!

Henk: Is dat iets voor jou, Linda?

Linda: Tuurlijk Henk. Ik heb wel een paar ideetjes om te gaan doen.

Henk: Laat horen mevrouw de Hoge Commissaris, voor mij natuurlijk HC.

HC: om te beginnen wil ik in elke buurt een groep jongeren hebben, die met elkaar van aanpakken weten. Ik denk aan een stuk of vijf tot tien meisjes en jongens in elke buurt of wijk.

Henk: Kijk eens om je heen. Daar komen ze al aan. Wat gaan jullie allemaal doen, jongelui?

Aïsha en Zsuzsa: Wij beginnen een kinderboerderij met moestuin, aan de rand van onze eigen buurt. Daar kunnen we – als we het slim doen – naast recreëren en leren, het hele jaar door kakelverse groenten van eten. En met een mooie kippenren erbij, dagelijks ook nog lekkere verse eieren met een donkergele of zelfs oranje dooier. Heerlijk. En je kunt er je groente- en tuinafval kwijt. Kippen vinden het heerlijk om in tuinafval te wroeten en er wat eetbaars uit te halen.

Arie: Ik ga met een paar mensen een onderhoudsploeg beginnen om te zorgen dat het beetje groen dat we in onze buurt nog hebben er netjes bij staat. En daarnaast begin ik ook een uitleenwinkeltje. Digitaal natuurlijk, waar mensen van alles van elkaar kunnen lenen. Van gereedschap tot een pak suiker.

Annet: Ik ga met Zach naar de wethouder om te vragen welke plekken die nu nog verhard zijn, mogen worden omgetoverd tot groen.

Henk: Heel goed mensen, dit is de juiste spirit. Er kan vast nog heel veel meer. Dit zijn allemaal heel belangrijke acties. Nu ook het grotere werk

Chris: Zeker, Henk. Laat ons maar onze gang gaan. Je zult nog raar opkijken wat jongeren allemaal kunnen.

Katie: Met zo'n Hoge Commissaris aan je zijde wil je wel. En kan je ook heel veel.

Henk: Maar ouderen hoeven niet alleen maar toe te kijken en hun grijze hoofden te schudden.

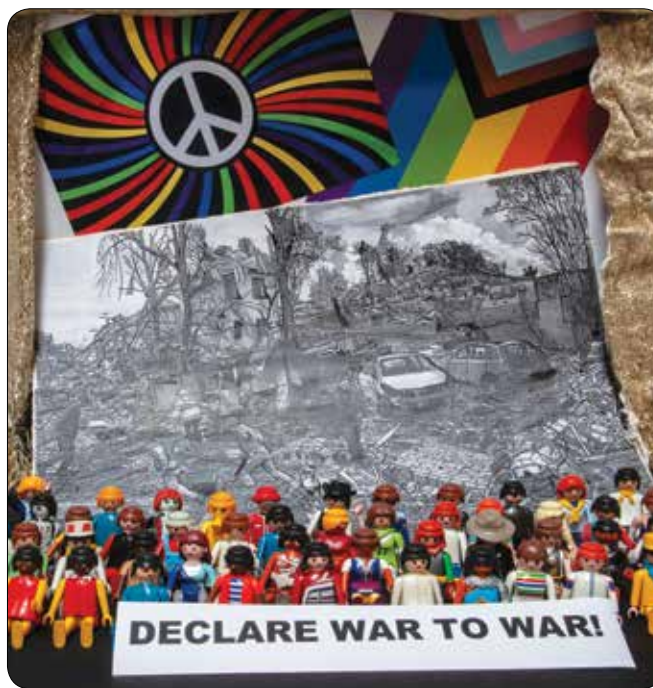

Ouderen moeten ook de handen uit de mouwen steken en daar zullen ze een flinke kluiif aan hebben:

- Ze moeten zorgen voor Vrede op aarde
- Ze moeten zorgen dat de onderlinge solidariteit tussen mensen fors vergroot wordt
- Ze moeten zorgen dat we leven binnen de grenzen van de natuur
- Ze moeten zorgen dat ze de wereld schoner aan ons doorgeven dan ze die zelf van hun ouders hebben gekregen
- Ze moeten de omslag maken van een wereld gericht op groei, op steeds meer, meer, naar een wereld waar het welzijn van alle levende wezens – mensen, dieren en planten – voorop staat.

Jullie zeiden het zelf zo duidelijk: 'Toekomst telt, niet het geld', vorig jaar nog tijdens de Klimaatmars op 26 mei 2023.

Katie: Dat gaan die ouderen nooit redden. Dus zullen wij ze moeten helpen.

We hebben al flink wat ideeën naar voren gebracht om zelf te gaan doen:

- een uitleen- en ruilcoöperatie starten
- een moestuin in onze eigen buurt maken
- met elkaar de buurt schoonhouden
- een boekwinkeltje opzetten, bijv. in de tuin of op de stoep.

Maar we kunnen natuurlijk nog veel meer doen. Denk maar eens aan:

- om te beginnen: zorgen dat onze ouders en grootouders alle beloften nakomen. Dat moeten wij ook altijd
- op basis- en middelbare scholen vertellen hoe belangrijk duurzaamheid voor ons is
- onze eigen ecologische voetafdruk verkleinen
- meer fietsen, vaker het openbaar vervoer gebruiken
- meer sporten
- gezond eten en drinken, met seizoensgebonden eten, uit de eigen streek
- telefoon niet meteen wegdoen zodra er een nieuw model komt

- je spullen repareren als ze kapot zijn
- je kleding langer gebruiken; kijk maar eens bij the Clothing Loop
- mee doen met het project van de Klimaat Piraat. Super gaaf
- een maatje van een asielzoeker worden
- iemand opzoeken die eenzaam dreigt te worden.

Aan de slag dus. We hoeven ons voorlopig niet te vervelen.

Merel: Zeker. Vergeet niet om te zorgen dat de waanzin van oorlogen de wereld uit gaat.

Bart: Fijn dat mensen proberen met elkaar de laatste kogels naar de schroothoop te brengen.

HC: En ik ga snel wereldwijd iets opzetten om samen te werken, elkaar te stimuleren tot succesvolle acties en al dat soort dingen. Het moet een internationale community worden, voor alle studenten in de hele wereld.

Ik zoek nog een inspirerend en creatief leider, vrouw of man.

Chris: Ik kan mijn moeder wel eens vragen of het iets voor haar is. We moeten het nu vooral hebben van vrouwelijke leiders. Die maken geen oorlog, maar zoeken juist de verbinding tussen mensen.

Merel: Weet je wie je moet vragen? Ralien Bekkers. Zij is een geweldige promotor van vrouwelijk leiderschap. Zij kan het vast wel. Zij heeft er vorig jaar zelfs een boek over geschreven: Zo kan het niet langer.

Henk: Of vraag Lidy, een goede vriendin van mij. Dan moet iedereen wel hard werken, maar zij krijgt het voor elkaar. Snel en uiterst effectief. En... ook heel belangrijk, Lidy kan heerlijk koken. Ik zou maar eens met haar gaan praten. Misschien mag je wel blijven eten.

HC: En het tweede wat ik ga doen als HC is om iedereen, jong of volwassen, vrouw of man uit te dagen om elk jaar op World Earth Day een kort lijstje te maken met de stappen die hij of zij het komend jaar wil zetten op de reis naar een Duurzame Samenleving.

Merel: Wat een goed idee, HC! Doen. En zorg er dan ook voor dat elk land dat ook doet. Geen dik rapport, gewoon een lijstje met 5 tot 10 punten. Heel praktisch en uitvoerbaar.

HC: Dan wil ik ook dat elk bedrijf – klein of groot – dit doet, en alle mogelijke organisaties.

Merel: En ook alle scholen, sportverenigingen, leesclubs die tegenwoordig als paddenstoelen uit de grond schieten, en nog veel meer. Die moeten ook allemaal mee doen.

HC: Prima! Die lijstjes moet iedereen bij mij als HC inleveren en ik publiceer die – met naam en toenaam – op mijn nieuwe website.

Bart: Dat wordt dan wel een flinke website, HC.

HC: En dan nog wat: iedereen mag, nee moet tenminste één keer per jaar de eigen duurzaamheid meten. Ga bijvoorbeeld maar eens naar de jongeren duurzaamheidsscan (www.jdscan.nl) of de scan voor volwassenen (www.vdscan.nl).

Chris: Alweer een uitstekend idee, HC. Je bent zeker al met je herverkiezing bezig. Nou, mijn stem heb je.

Bart: Je kunt zo'n scan ook met een groepje doen of met je klas of de afdeling van het bedrijf waar je werkt; dan stimuleer je elkaar en leer je van elkaar hoe het nog beter kan.

HC: Wat inspirerend, al die mooie ideeën van jullie. Geweldig. Zie je wel. Met elkaar kunnen we best nog op tijd zorgen voor een duurzame samenleving.

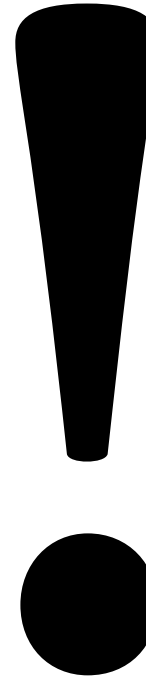
Henk: Ik sluit me geheel aan bij de woorden van de HC. Zo zie je maar weer, jongeren willen best wel en kunnen heel veel. En soms helpt een duwtje in de rug.

Katie: Een duwtje zei u? Ik voel het nog in mijn rug.

HC: Ik voel me verwend door al jullie plannen en plannetjes, uit zorg voor jullie eigen toekomst en die van ons allemaal.

Ik denk ook nog aan iets heel anders. Daar heb ik wel jullie allemaal voor nodig. Jullie weten natuurlijk wel dat zoekmachines en streamingdiensten en zo enorme energie-slurpers zijn. Wat kunnen we daar aan doen?

Chris: Nou, heel simpel: geen Google meer gebruiken en je abonnement op Spotify, YouTube, en Netflix opzeggen. En zorgen dat je niet alles waar je toch niet meer naar omkijkt voor eeuwig ergens online bewaart.

HC: Hebben jullie enig idee wat de gevolgen zijn als we geen Google meer kunnen gebruiken? Kunnen mensen nog wel zonder Google?

Willem: Weet je wat, HC, gaan we voor je uitzoeken. We gaan nu feesten, maar je hoort van ons. Ga je mee?

TOT OP DE VOLGENDE WORLD EARTH DAY!

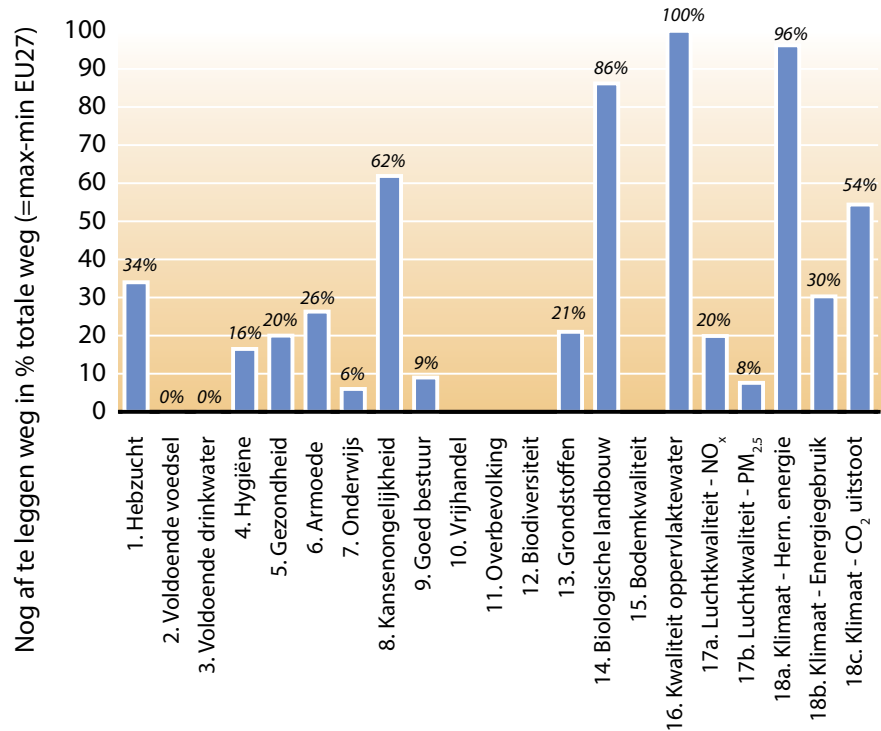
HC: Geweldig, allemaal. Ik kijk er naar uit.

ONDERZOEKSRÉSULTATEN 2024

Het onderzoek is ook geheel terug te lezen op www.nederlandduurzaam.nl

NL- nog af te leggen weg naar een duurzame samenleving 2019

Met het schema van de bedreigingen in de hand hebben wij voor elk van deze onderwerpen de stand van zaken in Nederland vergeleken met de 'beste leerling van de klas' van de huidige 27 EU-landen: de 'distance to frontier'. Het verschil tussen Nederland en het 'best presterende land van de EU27' hanteren we als de afstand die Nederland voor elk onderwerp, elke indicator nog moet afleggen op de reis naar een duurzame samenleving. De grafiek hiernaast laat dit voor elke indicator duidelijk zien.

Uit de grafiek kunnen we enkele conclusies trekken:

1. er gaat best veel goed in Nederland én er is nog heel veel ruimte voor verbetering.
 2. voor twee indicatoren behoort Nederland zelfs tot de best presterende landen. De afstand is dan dus 0.
 3. voor vier indicatoren ontbreken voldoende kwantitatieve data
 4. vijf indicatoren knallen er uit, in negatieve zin:
 - a. Kwaliteit oppervlaktewater
 - b. Biologische landbouw
 - c. Hernieuwbare energie
 - d. Kansengelijkheid
 - e. CO₂-uitstoot
- vijf andere indicatoren laten ook een forse nog af te leggen afstand zien:
- a. Energiegebruik
 - b. Armoede
 - c. Grondstoffen
 - d. Luchtkwaliteit (NO_x en PM_{2.5}) en bovenal
 - e. Hebzucht

CONCLUSIES UIT HET ONDERZOEK

	NL-afstand tot best presterende land	Trend
1. Hebzucht		
2. Voldoende voedsel		
3. Voldoende drinkwater		
4. Hygiëne		
5. Gezondheid		
6. Armoede		
7. Onderwijs		
8. Kansengelijkheid		
9. Goed bestuur		
10. Vrijhandel	geen data	
11. Overbevolking		
12. Biodiversiteit		
13. Grondstoffen		
14. Biologische landbouw		
15. Bodemkwaliteit		
16. Kwaliteit opp.water		
17. a. Luchtkwaliteit - NO _x		
17. b. Luchtkwaliteit - PM _{2,5}		
18. a. Hernieuwbare energie		
18. b. Klimaat - CO ₂ -uitstoot		
18. c. Klimaat - Energiegebruik		

 positief
  matig
  negatief

Positief is:

we leven nog op te grote voet maar de trend gaat wel de goede kant op. Te grote voet betekent niet terug naar de Middeleeuwen maar wel dat we veel dingen ANDERS moeten doen. Soms is dat makkelijk, zoals:

- minder auto rijden, meer fietsen, meer openbaar vervoer, auto delen
- minder energie en water verbruiken
- meer plantaardig voedsel eten (lekker en gezond(er))
- spullen repareren in plaats van meteen weggooiden en nieuwe kopen
- een buurtcoöperatie oprichten, een boekwinkeltje op de stoep, en wat mensen allemaal bedenken om samen te doen
- en zo nog heel veel meer: kijk maar op de vele bespaartips of de Tips en Tricks van de twee duurzaamheidsscans VDS en JDS.

Tja, soms is het ook wat moeilijker, zoals

- meer solidariteit met onze medemensen tonen, beter voor de arme en de kansarme mensen zorgen
- wat meer tevreden zijn met wat we nu hebben en kunnen; het hoeft niet steeds meer, het hoeft niet steeds verder weg
- geen vakantievluchten.

Positief is ook:

dat veel basisbehoeften, zoals genoeg te eten, genoeg te drinken en onderwijs, groene bolletjes hebben. Toch, zoals zo vaak, ook hier een 'maar': vergeet niet dat dit NIET VOOR ALLE MENSEN geldt. We mogen mensen die in deze moeilijke omstandigheden verkeren, niet vergeten.

Verontrustend is:

dat voor veel indicatoren de trend negatief is: 7 van de 21 indicatoren. Daar gaan we dus juist de verkeerde kant op. Hier tegenover staan 8 indicatoren met een positieve trend en 5 met een min of meer gelijkblijvende trend.

Negatief is:

- we lopen flink achter met de omschakeling naar biologische landbouw – terwijl dat juist zo goed is voor iedereen: mens en dier en onze Moeder Aarde
- we blijven enorm achter met de omschakeling naar hernieuwbare energie, met ook nog eens een negatieve trend
- we stoten veel te veel CO₂ uit
- we blijken in vergelijking met de andere landen van de EU27 vaak een midden-moter te zijn
- we schieten nog niet erg op met structurele veranderingen in onze economie; denk aan
 - » ‘de vervuiler betaalt’ en dus draait de belastingbetaler daar dan niet voor op
 - » de werkelijke kosten worden in de prijs van een product doorberekend aan de consument (zoals milieuschade, verlies aan natuur en biodiversiteit, een eerlijke beloning voor de mensen die in de hele productieketen werken)
 - » dat we nog steeds accepteren dat winst maken en het verhogen van de aandeelhouderswaarde prioriteit krijgen boven maatschappelijke waarden, aandacht voor de medewerkers en aandacht voor de sociale gevolgen van produceren
- de luchtkwaliteit, gemeten naar uitstoot van PM_{2,5}, is nog onvoldoende; de trend gaat echter de goede kant op
- die hebzucht blijft ons nog wel even achtervolgen.

AANBEVELINGEN UIT HET ONDERZOEK

Aanbeveling 1: Benoem een Hoge Commissaris voor Duurzame Samenleving – bij voorkeur een vrouw – met vergaande bevoegdheden en bijbehorend budget, die

- de voortgang van Nederland op de weg naar een duurzame samenleving bewaakt,
- maatregelen treft waar en wanneer dat nodig is,
- knelpunten snel en doortastend wegneemt en zelfs weet te voorkomen.

Aanbeveling 2: We maken allemaal elk jaar op 22 april, World Earth Day, bekend wat onze doelen voor het komende jaar zijn, op onze reis naar een duurzame samenleving.

Aanbeveling 3: Niet te veel praten, maar heel erg veel doen. Niet wachten, maar direct met elkaar keihard aan de slag (blijven) gaan.

We eindigen met bijzonder goed nieuws:

9 april 2024: het Europese Hof voor de Rechten van de Mens heeft de historische uitspraak gedaan:

**Beschermd worden tegen een veranderend klimaat is
een mensenrecht.**

En neemt u maar van mij aan dat deze uitspraak niet alleen geldt voor bescherming tegen klimaatverandering. Daar hoort ook bescherming tegen alle bedreigingen van een duurzame samenleving bij.

Neemt u vooral deze boodschap van onze show mee naar huis:

1. Er gaat best veel goed in Nederland
2. Er gaat onnodig veel niet goed
3. Er moet een Hoge Commissaris voor Duurzame Samenleving komen, zowel op landelijk als lokaal niveau
4. De HC zorgt dat we allemaal met elkaar ons nog meer doelgericht inzetten voor een Duurzame Samenleving
5. We blijven niet meer praten, we DOEN
6. We maken allemaal op World Earth Day een eigen lijstje met onze doelen voor het komende jaar. En tot slot
7. Samen redden we het!

Het volledige verhaal met alle resultaten van het onderzoek kunt u gratis downloaden op <https://www.nederlandduurzaam.nl/Genoeg2024.pdf>

Niet langer wachten.
Aan de slag,
jullie allemaal.